

Eldraárið 1999

Eldraár og tilvera

So skilagóð ein neyv lýsing av uppaling og skúla er fyri starv og verk teirra vaksnu, eins neyðugt tykist tað mær, at vit skúla hvønn annan soleiðis, at vit eru tilvitandi um ellisárin. At vit við pensiónsaldur kunnu hugsa við rimiligum máli av lívsgleði, at nú verður farið til verka á annan hátt við sama endamáli, at tilveran kann kennast innihaldsrík

Jógván Friðriksson,
prestur, skrifari

Mannalívið verður greinað sundur í aldursbólkar – børn, ung, vaksni og eldri. Tey ymisku tíðarskeiðini í einum mannlívi hava hvør sín setning at greiða, og soleiðis sæð er tað í lagi, at mannalívið verður sundurgreinað í aldursbólkar. Tað ger samtaluna greiðari, um vit eru vitandi um, hvønn aldursbólkar talan er um, tí torvur menniskjans er í støran mun tengdur at dagatali og árum.

Á hesum sinni skulu vit hugleiða um eldratilveruna við atliti til hugtakið »lívsvirði«. Talan er um orð, sum kveikja hugin svá, at eldratilveran í sær sjálvum ber hægsta mál av vælveru.

Nútiðin – alt avgerandi!

Vandi er í allan vælferð, og skjótt er at undirmeta tey eldru í samfelagnum tá tey ymisku aldursbólkarir skulu umrøðast. Hugsa vit

um yngru ættarliðini, so verður framtíðin mangan nýtt í tí endamálsorðing, sum skipar starv og virksemi teirra yngru. Tað krevst nakað av førningi og umráðandi er, at ungdómurin er væl fyri til tess at inni manndómsverk.

Sæð út frá hesi áskoðan, at ein framtíðar endamálsorðing skal skipa dagligu tilveru manna, so kann tað lættliga henda, at tey, ið núa pensiónsaldur, koma í eina undarliga sinnisstøðu, tí nú er mitt yrkismál til samfelagið rokkið.

Sjálvandi er tað av størsta týðningi at hava skipaða og miðvísu endamálsorðing. Tað er lívsneyðugt í nútíðarsamfelagnum, at fólkíð hevir hægsta mál av kunntleika og førleika til tey mongu og ymisku yrkini, bæði handaligu og andaligu.

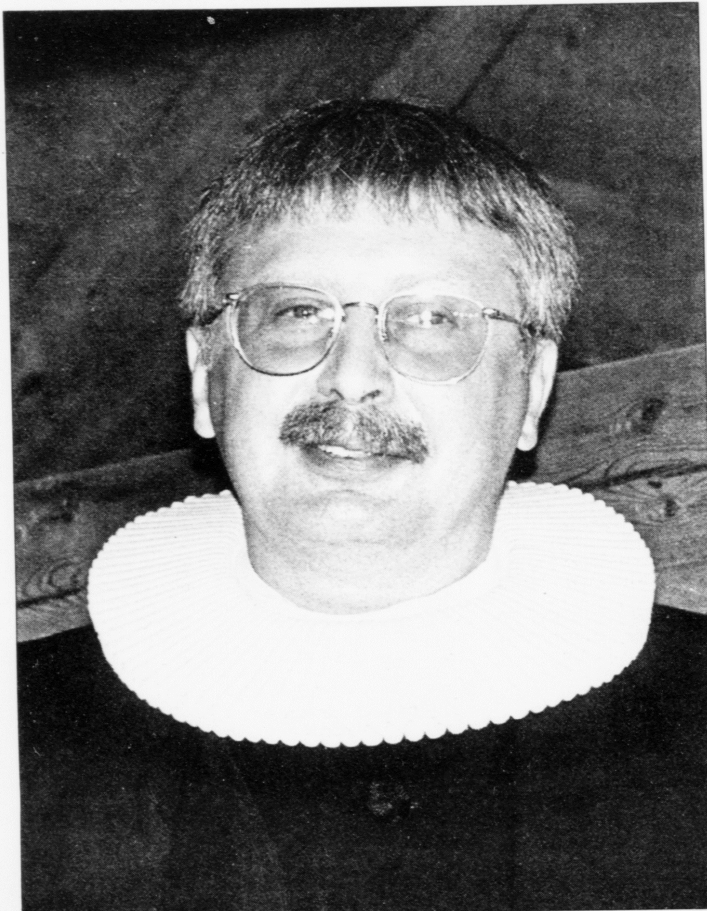
Tað eg royni at siga er einfalt hetta, at framtíðin sum hugtak lættliga kann kova ein annars væl kveiktan loga. Tá mannalívið

verður sett inn í eitt framfyrir farandi tíðarskeið, so kemur hugsanin lættliga snikjandi, at nú nærkast og málið er rokkið.

Í staðin tykist mær týðningarmikið at vísa á, at mannalívið er ein samanhangið eind við høgum lívsvirði. Ein livandi vøkstur, sum við at vera til bæði er mál og endamál. Tilveran eigur ikki at verða avmarkað við hugtøkum, sum beinleiðis ella óbeinleiðis spyrja eftir nyttu og nýtslurvirði.

So skilagóð ein neyv lýsing av uppaling og skúla er fyri starv og verk teirra vaksnu, ein neyðugt tykist tað mær, at vit skúla hvønn annan soleiðis, at vit eru tilvitandi um ellisárin. At vit við pensiónsaldur kunnu hugsa við rimiligum máli av lívsgleði, at nú verður farið til verka á annan hátt við sama endamáli – at tilveran kann kennast innihaldsrík.

Nú miðalaldurin hækkar, og markíð fyri pensiónini lækkar, er tað umráðandi at umhugsa støðu pensionist-

Til tess at økja um samlaða trivnaðin í samfelagnum er neyðugt, at hin einstaki borgarin, yngri sum eldri, trívist og tessvegna hevir megi til at fara eitt mál av gagnligari orku yvir til samfelagið

anna. Á ein hátt burdi samfelagið sett skúlar ella kreativ verkstøð á stovn, har pensionistar kundu fingið tilboð um skipandi virksemi. Háskúlar fyri tilkominn

og eldri fólk vildi verið ein skilagóð fløga, har eldri í samvinnu við yngri kundu hækkað innihaldið av nøgdsemi og trivnaði hvør hjá øðrum. Ung og eldri í ein-

um samstarvi, sum lærarar og pedagogar kundu samskipað í neyvum samstarvi við Landsfelag Pensionistanna.

Eitt tilfikt virksemi vildi verið eitt íkast til ta menniskjansligu nútíðina, tí sjálvt um framtíðin altíð er áhugaverd, so er menniskjan altíð í sínj tilveru bundin av nútíðini. Í roynd og veru er øll menniskjanslig tíð ein farandi ella komandi nútíð, og tess vegna nemur lív teirra eldru í sínum eksistensi hægsta mál av kvalitati.

Lívsvirði

Til tess at økja um samlaða trivnaðin í samfelagnum er neyðugt, at hin einstaki borgarin, yngri sum eldri, trívist og tess vegna hevir megi til at fara eitt mál av gagnligari orku yvir til samfelagið.

Trivnaður hevir nakað við lívsvirði at gera. Trivnaður er ein fylgja av, at sjálvt lívið hevir virðið. Tað at liva, tað at vera tí! Tað finnst virðið, ið økja um lívsvirði, og hægri mál av lívsvirði gevur størri trivnað bæði í sál og umhvørvi hins einstaka.

Øll hava eina fatan av, hvat lívsvirði er. Tó er tað ikki so lætt at greina hug-

Vit menniskja eru ymisk av lyndi og uppfatan, og tessvegna er tað eisini rættliga ymiskt, hvat vit sjálvi meta sum lívsvirði. Hjá summum er talan um ítrótt og spæl á vølli. Onkur velur ein túr niðan í hagian. Onkur velur sær føroyskan dans, meðan onnur syngja sálmar. So umráðandi er ikki at avskriva, men heldur ávísar nyttuna, hesi nevndu og onnur øki hava fyri samlaða trivnaðan

